

گشتی در موزه تماشاگه زمان که در شمال پایتخت واقع شده

در جستجوی زمان

زینب مرتضایی فرد
روزنامه‌نگار

تهران را می‌گویم، همین پایتخت را. دست کم نگیردش. همیشه که شهر برج‌های بلند بدقواره و دود و آلودگی و شتاب نبوده. آدم‌هایش بدو بدو نمی‌کرده‌اند که از فضای شهر فرار کنند و به خانه برسند. آن وقت‌ها که شهر هنوز کم جمعیت و خلوت بوده، خانه‌ها هم شکل زیبایی داشته‌اند. اگر هم جان سالم به در برده و برج و آپارتمان نشده‌اند، حالا یک گوشه شهر، هر چند یک گوشه کوچک را زیباتر کرده‌اند و میان همه زمختی‌های امروز تهران چشم‌ها را نوازش می‌دهند. خلاصه که ماجرا می‌رسد به همان جمله معروف کاربران مجازی و می‌شود بعضی جاهای تهران ایستاد، لبخند زد و گفت: «تهران هم هنوز خوشگلی‌هاش رو داره.»

برای پیشنهاد جذاب این هفته، راستش باید بزینب به دل ترافیک، اما باور کنید ارزشش را دارد. راه بیفتید سمت محله زعفرانیه در شمال تهران و به موزه زمان بروید. موزه‌ای ۸۰ ساله که خیلی‌ها آن را الماس درخشان شمال پایتخت می‌دانند و البته حق هم دارند.

خیابان ولیعصر را که به سمت شمال حرکت کنید در نزدیکی میدان تجریش سمت راست خیابان تابلوی موزه زمان شما را راهنمایی می‌کند. این بنا از سه جهت مورد توجه قرار گرفته و نظر مخاطبان را به خود جلب کرده است. نخست المان‌هایی که در ساختمان موزه وجود دارد، دوم سرسبزی و زیبایی باغ و سوم تزئین‌ها و معماری به کار رفته در ساخت عمارت است که این خانه کهن را از سایر هم‌ردیفان خود متمایز می‌کند. بدون شک زیبایی این بنا هر مخاطبی را به خود خیره می‌کند. با ورود به این عمارت زیبا و با اصالت، می‌توانید برای ساعاتی به چیزی جز هنر و معماری این مرز و بوم فکر نکنید. باید به سر در ورودی موزه برسید تا به آنها که این بنا را الماس درخشان شمال پایتخت نامیده‌اند حق بدهید، چند قدم دور از موزه بایستید و تماشایش

کنید. خب حالا که چشم هاتان پر از تماشا شد، راه بیفتید و بروید داخل موزه. از همان بدو ورود می‌مانید آسمان را نگاه کنید یا زمین را. آن بالا درختان سربه‌فلک کشیده نمای زیبایی از آسمان را مقابلتان قرار می‌دهند که میان سبزی درختان قاب گرفته شده و از طرف دیگر محیط و بنای موزه آن قدر زیباست که گیجتان کند و از خودتان بپرسید اول کدام را تماشا کنم. باغی با درختان سر به فلک کشیده، حوض و عمارتی که زیبایی‌اش نمی‌گذارد چشم از آن بردارید. خانه‌ای که هنوز هم آرامش سال‌های دور خود را حفظ کرده است.

یکی از هزاران خانه بی‌صاحبخانه

از همان خانه‌هایی است که سال‌هاست مالکش درگذشته، اما خانه زیبا به جا مانده و نام سازنده‌اش

تزئیناتی که در این عمارت استفاده شده عبارت است از گچ‌بری، آئینه‌کاری، مقرنس‌کاری و گره‌چینی. گچ‌بری کم‌نظیر آن توسط گروهی ۴۰ نفره از هنرمندان انجام شده که حدود ۱۴ سال به طول انجامیده است.

اتاقی در طبقه اول این عمارت وجود دارد که به اتاق اصفهانی‌ها معروف است و از فضاهای بسیار زیبای این عمارت محسوب می‌شود. بازسازی این اتاق به تنهایی از سال ۵۳ تا ۵۶ طول کشیده است. دلیل نامگذاری این اتاق به نام اصفهانی‌ها - که به شاه‌نشین نیز معروف شده است - به علت طراحی آن برگرفته از عالی‌قاپوی اصفهان است و سقف آن نیز طرح فرش اصفهان را دارد و از طرح‌های خشتی برای اجرای سقف استفاده شده است. سقف اتاق اصفهانی‌ها ۹۹ درصد از مس و یک درصد از طلا ساخته شده و طراحی و اجرای

را هم با خود زنده نگه داشته است. بنای عمارت و باغ موزه زمان که امروزه چنین نامی را از آن خود کرده است، زمینی به وسعت ۵۰۰۰ متر مربع بوده که سال ۱۳۴۲ شخصی به نام حسین خداداد آن را از یکی از سازنده‌های دربار قاجار به نام منصور شمیرانی خریداری کرده است. باغ و عمارت مربوط به دوره محمد شاه و ناصرالدین شاه قاجار است که ابتدا این بنا ساختمانی ساده و خشتی یک طبقه بوده که بازسازی آن از سال ۴۲ شروع و تا سال ۵۶ به طول انجامیده است.

در این سال‌ها حسین خداداد در این عمارت رفت‌وآمد داشته و برای افرادی که در حین بازسازی مجموعه، سال‌ها در آنجا کار می‌کردند فضایی برای سکونت در نظر گرفته بود. بازسازی و ساخت این عمارت توسط جمعی از معماران و مهندسان زبردست همچون آقایان ابتکار، کاشی و حاج رمضان عباسیان انجام شده است.

این معماران خوش سلیقه

همان‌طور که گفته شد، این بنا ابتدا ساختمانی یک طبقه و خشتی بوده است که بعدها به بازسازی آن پرداخته و اسکلت آهنی را جایگزین اسکلت چوبی کرده‌اند. طبقه زیرین بنای این عمارت در حدود ۷۰۰ متر مربع است که معماری زنده و زبردست به بازسازی آن پرداخته‌اند.